

Aleg 705

Sprawozdanie

Komisji dla reformy wyborczej o wniosku posła Starzyńskiego i tow. w przedmiocie ustanowienia drugiego zastępcy marszałka krajowego dla kierowania obradami sejmowymi (§§. 4 i 6 statutu krajowego).

Wysoki Sejmie!

Potrzeba ustanowienia drugiego zastępcy marszałka krajowego dla kierowania obradami sejmowymi nie tylko nie może ulegać żadnej wątpliwości, ale nawet ma charakter nieodzownej konieczności.

Przewodniczenie obradom ciała ustawodawczego jest funkcją i umysłowo i fizycznie bardzo wyczerpującą, i żadne ciało obradujące nie może odbywać dłuższych okresów sesji i długich dziennych posiedzeń, jeżeli nie rozporządza dostateczną ilością przewodniczących. Pomijając już Izbę poselską Rady Państwa, w której liczba wiceprezydentów doszła aż do siedmiu, wystarczy wskazać na Izbę Panów, która ma, oprócz prezydenta, dwóch wiceprezydentów, jakkolwiek jej posiedzenia odbywają się znacznie rzadziej i trwają znacznie krócej, aniżeli posiedzenia Sejmu galicyjskiego; wystarczy przypomnieć, że i rząd sam uznał już w zasadzie potrzebę powiększenia liczby osób przewodniczących w Sejmach krajowych, gdyż sam zaproponował, przedkładając Sejmowi czeskiemu w jesieni 1909 projekt pewnych zmian statutu krajowego, ustanowienie drugiego wicemarszałka w Sejmie czeskim, a zgodził się w roku bieżącym na dokonane z własnej inicjatywy poselskiej ustanowienie drugiego wicemarszałka w Sejmie dolno-austriackim i przeprowadził już sankcjonowanie dotyczącej ustawy dolno-austriackiej przez Najjaśniejszego Pana.

Sejm galicyjski żąda zasadniczo i potrzebuje długich i częstych sesji sejmowych i nie mógłby nadal podobać swym obowiązkom, gdyby, oprócz Marszałka krajowego, jeden tylko wicemarszałek mógł, w Jego zastępstwie, obradom sejmowym przewodniczyć. Czekają bowiem nasz Sejm w niedalekiej przyszłości doniosłe a trudne prace ustawodawcze, mające rozwiązać zawile a w swych skutkach daleko idące problemy, tak że nawet przy największym wyczerpaniu sił ze strony samego Marszałka i jednego wicemarszałka Sejm nasz nie mógłby odbywać tylu i tak długich posiedzeń, ile ich zapewne będzie potrzeba.

Ponadto łatwoby się zdarzyć mogło, że chwilowo i marszałek krajowy i wicemarszałek mogliby doznać równocześnie jakiejś niepokonalnej przeszkody w przewodniczeniu Sejmowi, bądź to z powodu niedyspozycji, bądź dla innych obowiązków równie ważnych lub jeszcze ważniejszych tak, że Sejm mógłby, z powodu braku przewodniczącego, zostać narażony na przerwę sesji i obrad.

Powyższemi pobudkami kierowani, postawili posłowie Starzyński i towarzysze wniosek o ustanowienie drugiego wicemarszałka, proponując jednak, by tego drugiego Sejm sam sobie wybierał z własnego grona na każdą kadencję sejmową. Wychodzili bowiem ze założenia, że prawo ukonstytuowania się, prawo wyboru własnego prezydium, jest jednym z głównych praw każdego ciała reprezentacyjnego, jak na to wskazuje rzut oka na parlamenty całego świata. Uznając zaś, że Marszałek krajowy jest nie tylko przewodniczącym Sejmu, ale zarazem naczelnikiem najwyższej samorządnej władzy krajowej, to jest Wydziału krajowego, co nie może być pominiętem przy rozstrzyganiu o sposobie jego ustanowienia, tudzież nie chcąc tykać istniejącego od samego początku Sejmu systemu mianowania pierwszego wicemarszałka przez Cesarza, jakkolwiek ten wicemarszałek do składu Wydziału nie należy, zażądali ze względów zasadniczych, by przynajmniej drugi wicemarszałek był wybierany przez sam Sejm, dla zaznaczenia prawa Sejmu do wpływu na skład własnego prezydium.

Komisya dla reformy wyborczej, do której wniosek p. Starzyńskiego odesłano, uchwaliła zaproponować Wysokiemu Sejmowi ustanowienie drugiego wicemarszałka, oraz oświadczyła się większością głosów za jego wybieraniem.

Gdy jednakże JE. Pan Namiestnik oświadczył na następnem posiedzeniu komisyi, że c. k. Rząd obstaje bezwarunkowo przy zachowaniu w całej pełni prawa monarszego do mianowania całego prezydium sejmowego, podobnie jak to uczynił w bieżącym roku przy ustanowieniu drugiego wicemarszałka w sejmie dolnoaustriackim, i że odmienna uchwała sejmowa nie mogłaby zostać przedstawioną do cesarskiej sankcyi, komisya dla reformy wyborczej ujrzała się spowodowaną zmienić wniosek p. Starzyńskiego w tym duchu, by i drugi wicemarszałek był mianowany przez Koronę, sprawa bowiem ustanowienia tego drugiego wicemarszałka jest tak pilną i niecierpiącą zwłoki, że komisya nie mogła wziąć na siebie odpowiedzialności za jej odwołanie przez zaproponowanie Wysokiemu Sejmowi formy ustanowienia, wykluczanej obecnie przez Rząd.

Komisya uczyniła to jednak tylko z wielkim żalem i nie zrzekając się swego zasadniczego stanowiska i prawno-politycznego przekonania. Przeciwnie, komisya obstaje przy niem, wyraża przekonanie, że c. k. rząd zmieni w przyszłości swoje w tej mierze stanowisko i dziś już wyraża żądanie, by przy najbliższej reformie statutu krajowego, która będzie się łączyć z reformą wyborczą sejmową, prawo wybierania prezydium sejmowego przez sam Sejm znalazło zastosowanie nie tylko w tej mierze, w jakiej je proponował p. Starzyński, ale w rozleglejszych rozmiarach.

W myśl powyższych wywodów komisya dla reformy wyborczej wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić dołączony ./- projekt ustawy.

Przewodniczący:
Głabiński.

Sprawozdawca:
Starzyński.

U s t a w a

z dnia zmieniająca §§. 4. i 6. statutu krajowego
Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z W. Ks. Krakowskiem z dnia 26.
lutego 1861 Dz. ust. państw. Nr. 20.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz
z W. Ks. Krakowskiem postanawiam co następuje:

Art. I.

Paragrafy 4. i 6. statutu krajowego Królestwa Galicyi
i Lodomeryi wraz z W. Ks. Krakowskiem z dnia 26. lutego
1861 Dz. ust. państw. Nr. 20. tracą moc obowiązującą w dzi-
siejszem swem brzmieniu i mają odtąd opiewać jak na-
stępuje:

§. 4. Cesarz mianuje dla kierownictwa Sejmem Marszałka
krajowego, jego pierwszego zastępcę i jego drugiego zastępcę
z grona Sejmu.

§. 6. Czas trwania funkcyi Marszałka krajowego, jego
obu zastępców, tudzież wybranych członków Sejmu krajowego
(peryod sejmowy) oznacza się na lat sześć.

Art. II.

Niniejsza ustawa wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Art. III.

Wykonanie niniejszej ustawy polecam Mojemu ministrowi
spraw wewnętrznych.
